

Vlaams
Parlement

vergadering **C54**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Onderwijs

van 11 december 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van de InnoVET-bevraging – 256 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het voorstel tot oprichting van een transitiefonds onderwijs – 271 (2018-2019)	3
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opvolging van het toelatingsexamen arts/tandarts en het intrafedeeraal overleg over het aantal studenten dat de opleiding tot arts aanvangt – 289 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toelatingsexamen arts en tandarts en afstemming met de artsenquota – 308 (2018-2019)	10
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het leerlingenvervoer – 318 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het jaarverslag 2017-2018 van het Kinderrechtencommissariaat, meer bepaald wat het leerlingenvervoer betreft – 329 (2018-2019)	
VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het criterium reistijd bij het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs – 342 (2018-2019)	14
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over loden waterleidingen in schoolgebouwen – 340 (2018-2019)	23
VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verhogen van het aantal Erasmusstudenten – 344 (2018-2019)	26

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de resultaten van de InnoVET-bevraging – 256 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Elisabeth Meuleman aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het voorstel tot oprichting van een transitiefonds onderwijs – 271 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, op 1 mei 2018 werd het InnoVET-onderzoek opgeleverd. InnoVET (Vocational Education and Training) staat voor innovatie in technisch en beroepsonderwijs. De InnoVET-bevraging van het departement Onderwijs wil de noden op het vlak van innovatie en professionalisering in het tso/bso in kaart brengen. De resultaten werden op 26 september in de Vlor-commissie (Vlaamse Onderwijsraad) Onderwijs-Arbeidsmarkt gepresenteerd.

In antwoord op een schriftelijke vraag van Kathleen Krekels naar de conclusies en de opvolging van het rapport, antwoordde u veeleer algemeen: de conclusies hebben betrekking op de bereidheid van stakeholders om in te zetten op innovatie in tso/bso, de voorwaarden waaraan het best voldaan wordt om dit engagement alle kansen te geven enzovoort. In antwoord op de vraag naar opvolging gaf u aan dat het de intentie is om al in het najaar acties op poten te zetten, in afstemming met de Regionale Technologische Centra (RTC's) en de pedagogische begeleidingsdiensten.

Wat is uw analyse van de conclusies van het onderzoek? Welke concrete acties zijn er op korte, middellange en lange termijn gepland? Welke acties zijn onder-tussen lopende? Spoort dit met het voorstel van Agoria om een transitiefonds op te richten voor innovatie in onderwijs? Zo ja, op welke manier?

Mijn tweede vraag gaat meer specifiek over dat voorstel van Agoria tot oprichting van een transitiefonds. Op een congres over de school van de toekomst, georganiseerd door Agoria, pleitte Peter Demuynck, voorzitter van Agoria Vlaanderen, voor de oprichting van een transitiefonds. Uit een bevraging bij Vlaamse technologiebedrijven blijkt dat 95 procent van de respondenten vindt dat het onderwijs vandaag niet meer volledig voldoet aan de verwachtingen. Bedrijven leggen daarbij de nadruk op kennis, maar evengoed op wat ze 'zachte vaardigheden' noemen: teamwerk, creativiteit en zelflerend vermogen.

Agoria pleit voor maatwerk, waarbij digitale ondersteuning zwakkere leerlingen kan begeleiden en snellere leerlingen ook meer kansen kan geven. Ook wil men de samenwerking met de buitenwereld aanscherpen.

Op een ontbijtvergadering met werkgevers, koepels en beleidsmakers lichtte Demuynck het transitiefonds verder toe. De sector streeft ernaar om van vijfhonderd scholen per jaar 'scholen van de toekomst' te maken: digitale scholen die inzetten op maatwerk en die genetwerkt zijn. Vanuit het transitiefonds worden scholen daarbij begeleid en gefinancierd. Het transitiefonds zou 200 miljoen euro per jaar moeten bevatten en gefinancierd worden door de overheid en de bedrijfswereld.

In een reactie na het congres liet u optekenen positief te staan tegenover het voorstel. Er zou op korte termijn worden bekeken hoe realistisch het is om het fonds te realiseren.

Hoe reageert u op de bezorgdheden en de resultaten van de bevraging bij de bedrijfsleiders? Hoe reageert u op het voorstel van een gecofinancierd transitiefonds? Werden er al gesprekken gevoerd met Agoria? Werden er al stappen gezet? Behoort de realisatie van een transitiefonds tot de mogelijkheden?

Indien het voorstel van een transitiefonds niet wordt uitgevoerd, welke andere acties plant u om scholen 'future proof' te maken en om tegemoet te komen aan de bezorgdheden van de sector?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik wil eerst een welkomstwoord richten tot het zesde leerjaar van de Sint-Eduardusschool in Schoten.

Mevrouw Meuleman, dit zijn twee heel interessante vragen. Om de samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt en de professionalisering van lerarenteams in het tso en het bso op het vlak van innovatie te versterken, ontstond het idee van InnoVET, innoverende labs binnen arbeidsmarktgerichte opleidingen, VET staat voor de internationale afkorting Vocational Education and Training of de beroepsopleiding. Dat initiatief sluit aan op de vaststellingen van de STEM-monitor (science, technology, engineering, mathematics) dat in ons STEM-beleid de technische beroepen nog onvoldoende aantrekken. Maar ook andere dan STEM-richtingen worden beoogd binnen InnoVET, bijvoorbeeld ook zorg.

De focus van InnoVET zelf is de introductie van innovatief didactisch materiaal, dat in de praktijk is uitgetest en in samenspraak tussen onderwijs en partners is ontwikkeld. Het gaat om innovatief didactisch materiaal, dat specifiek inzet op de grote maatschappelijke transities, zoals die ook werden gedefinieerd in de langetermijnstrategie van onze Vlaamse Regering, Visie 2050, bijvoorbeeld op het vlak van energie, mobiliteit, het nieuwe wonen, gezondheid en welzijn. Het gaat daarbij zowel om up-to-date materialen of werkvormen waarmee leraren direct aan de slag kunnen, als om materialen die leraren helpen om leerlingen inzicht te geven in de allernieuwste en toekomstige ontwikkelingen in de beroepen waarop ze zich voorbereiden en die vooral gekenmerkt zullen worden door permanente ontwikkelingen binnen, maar ook tussen de beroepenvelden.

U kunt het onderzoek in detail consulteren op de website van het beleidsdomein, bij de onderwijsonderzoeken. Het heeft mij alvast inzichten verschaft in de noden van de partners en de concrete handvatten aangereikt om mee aan de slag te gaan.

Uit het onderzoek blijkt dat onderwijs- en arbeidsmarktactoren in eerste instantie een wederzijdse vraag naar informatie hebben. Ze zijn elk voornamelijk binnen hun eigen deelsysteem actief, waardoor het huidige didactisch ondersteunende aanbod versnipperd is maar ook nog te weinig inspeelt op de professionaliseringsnoden van leerkrachten. Vraag en aanbod moeten dus in de twee richtingen en duurzamer dan nu het geval is, geconnecteerd worden.

Daarom heb ik aan de RTC's de opdracht gegeven om ten eerste hun contacten met het beleids- en werkveld samen te brengen met tso/bso-scholen, om ten tweede gezamenlijk innovatieve initiatieven binnen arbeidsmarktgerichte opleidingen op te zetten, en om ten derde ook als aanspreekpunt te fungeren voor alle geïnteresseerden.

De voorbereiding is lopende en om de werking af te trappen zal per provincie binnenkort een formeel startmoment worden georganiseerd waarin bedrijven en sectoren enerzijds, en leerkrachten en scholen anderzijds, elkaar regionaal ontmoeten en informatie uitwisselen in twee richtingen. Daar zullen ook modelvoorbeelden van nu al lopende transitietrajecten worden verzameld en beschikbaar zijn voor andere scholen en samenwerkingsverbanden. Het gaat hierbij in een

aantal gevallen over projecten die in het recente verleden mogelijk werden gemaakt door onze STEM-projectoproepen, gericht op het tso/bso of de RTC's. Bovendien kunnen de aanwezigen worden geïnformeerd over de ruimere ontwikkelingen en innovaties op de arbeidsmarkt in lijn met Visie 2050 van de Vlaamse Regering.

Belangrijke betrokkenen hiervoor zijn sectoren of hun opleidingsfondsen, speerpuntclusters en innovatieve bedrijfsnetwerken en VDAB. Op die manier worden best practices samengebracht, afgestemd en verder verspreid.

Ik ben ervan overtuigd dat dit een goede start is om in de toekomst een inspirerend en breed menu te creëren van in de praktijk door leerkrachten, vaak in samenwerking met bedrijven, ontwikkelde innovatieve leermaterialen voor tso en bso. Dit zal ook de relevantie van onze technische opleidingen en het belang van technische beroepen in de implementatie van de nieuwste technologieën en veranderingsprocessen ondersteunen. Op die manier hoop ik ook de aantrekkelijkheid van deze opleidingen voor jongeren en hun ouders te verbeteren.

De ervaringen en goede praktijken moeten ook worden meegenomen in de didactiekontwikkeling voor STEM in arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Zoals aangegeven bij de bespreking van de beleidsbrief, heb ik het interassociatie-consortium rond STEM@school verzocht om de komende jaren zijn methodiek voor wetenschappelijk gevalideerde goede didactische praktijken ook toe te passen voor de eerste graad en vervolgens voor arbeidsmarktgerichte studierichtingen. Er is dus SBO-onderzoek (Strategisch BasisOnderzoek) naar de didactiek voor STEM in doorstromingsrichtingen in de tweede en derde graad.

Wat het transitiefonds betreft, gaat het over een breed project dat een heel traject vraagt over meerdere jaren en niet over een punctuele maatregel die onmiddellijk kan worden ingevoerd.

Op een studievoormiddag van Agoria over toekomstgericht onderwijs lanceerde algemeen directeur Peter Demuynck een positieve visie op de samenwerking tussen het bedrijfsleven en het onderwijs voor onderwijsvernieuwing. Om dit de faciliteren sprak hij over een transitiefonds als een vorm van publiek-private samenwerking. Daarbij waren medewerkers van mijn kabinet aanwezig.

Ik heb deze uitgestoken hand van de technologische industrie onmiddellijk verwelkomd omdat dit aansluit op mijn visie op het belang van samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven en het slopen van muren, zeker wanneer het gaat over technologische uitrusting. Dat is een visie die ook in de InnoVET-benadering zit en bovendien ook in de Transitie Leven, Leren en Werken 2050, die ik samen met minister Muyters trek.

Nog voor het zomerreces is er een overleg geweest op mijn kabinet met Agoria. Peter Demuynck en ikzelf waren op dat overleg aanwezig. Agoria heeft haar visie geconcretiseerd in een plan voor scholen van de toekomst, waarmee zij tussen de arbeidsmarktactoren, de onderwijswereld en het beleid een innovatiepact voor onderwijs tot stand wil brengen. Agoria wil hiervoor de regie voeren en een draagvlak tot stand brengen bij alle partners. De brede uitrol van de scholen van de toekomst is een meerjarenproject en zal volgens Agoria een budget vergen van 50 tot 100 miljoen euro.

Op vraag van Agoria heb ik het overleg met de koepels en het net gefaciliteerd. Op de bespreking op 20 november kon een grote interesse vastgesteld worden voor het belang van innovatie in het onderwijs, met leerplezier, excellentie, gelijke kansen, digitalisering, maatwerk, eigenaarschap van het leerproces en een cultuur van levenslang leren als sleutelfactoren.

Agoria gaat nu verder aan de slag om het draagvlak te verbreden richting de Vlaamse onderwijsraad (Vlor), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO), en de minister van Werk en Innovatie. Begin 2019 willen zij komen tot een gemengde stuurgroep om het traject in dialoog te concretiseren. Tegen het paasreces wil men daarover een gezamenlijk engagement sluiten, een zogenaamd pact voor onderwijsinnovatie.

Parallel hiermee heeft Agoria de intentie om een project in te dienen in het kader van de recente oproep voor ESF-transitieprojecten (Europees Sociaal Fonds). Hier is het mogelijk financiering te krijgen voor innoverende projecten die de structuren van onderwijs of arbeidsmarkt in lijn brengen met de huidige wereldwijde omwentelingen zoals veranderende demografie, digitalisering, duurzaamheid en globalisering. Het is de bedoeling om in 2019 de eerste van deze projecten te kunnen starten.

De achterliggende ideeën van een transitiefonds en de ideeën van Agoria hebben voor mij een duidelijke meerwaarde, gezien onder andere de focus op de digitale en transversale competenties van leerlingen. De opstart ervan heeft echter nog een lange weg af te leggen. Dit gegeven kan zeker een plaats krijgen in een toekomstig regeerakkoord en in een nieuwe beleidsnota. Ik ben nu druk bezig met de voorbereiding en probeer de gesprekken die Agoria heeft gevraagd te faciliteren.

Om op korte termijn al in te spelen op bepaalde noden van ons arbeidsmarktgericht onderwijs, maak ik 165.000 euro vrij voor InnoVET-projecten met de RTC's die onmiddellijk kunnen opstarten.

Tot slot heb ik met Peter Demuyne ook gesproken over de vraag die de Vlaamse Regering in het kader van de federale arbeidsdeal heeft ingediend, namelijk of het mogelijk is om te komen tot een fiscaal voordeel voor bedrijven die investeren in de technologische of technische infrastructuur van onze bedrijven. Ook dat wordt door Agoria verwelkomd omdat het ook een boost kan geven aan wat zij willen realiseren.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik dank u voor het antwoord en voor een aantal initiatieven en gesprekken die aantonen dat u inderdaad bent begaan met die materie en met innovatie in ons onderwijs. Voor de eindtermen hebben we beslist in te zetten op onder andere digitale skills en ervoor te zorgen dat onderwijs afgestemd is op en meer raakvlakken heeft met de maatschappij en wat daarbuiten gebeurt. Er zijn inderdaad een aantal randvoorwaarden en het is belangrijk dat er een soort van implementatie- en opvolgtraject is om die eindtermen te kunnen waarmaken. Daar moeten voldoende middelen tegenover staan.

Het is ook een doelstelling van de hervorming van het secundair onderwijs om tso en bso op te waarderen. Dan kan dat niet bij woorden blijven, en moet daarop inderdaad de nodige ondersteuning volgen. Het InnoVET-onderzoek toonde wel aan dat er ook in het onderwijs inderdaad een draagvlak voor is en dat die nood erkend wordt. Die nood wordt bij bedrijven erkend: men erkent dat men nog niet up-to-date is.

Anderzijds wijst men toch ook op een aantal knelpunten. Ik denk dat het zeer duidelijk naar voren komt uit het InnoVET-onderzoek dat tijd een cruciale factor is, maar ook een groot probleem. Leerkrachten hebben het gevoel dat ze wel meer tijd zouden willen investeren in nascholing en het bijscholen van hun skills op dat vlak, maar vaak betekent dat dat ze iemand anders in de problemen brengen omdat ze dan voor langere tijd afwezig zijn. Het is heel cruciaal dat bekeken wordt hoe er voor substantiële nascholing bij leerkrachten kan worden gezorgd zonder dat er andere leerkrachten in de problemen komen en men onvoldoende

tijd heeft om dat te doen. Daarnaast bleek toch ook dat bedrijven zich niet altijd aangesproken voelden en dat er toch nog wel incentives nodig zijn voor bedrijven om effectief te gaan investeren. Dat zijn dus twee knelpunten. Ik weet niet hoe u die wilt oplossen, minister.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, de samenwerking met het bedrijfsleven en de industrie houdt hoe dan ook heel wat kansen en opportuniteiten in voor ons onderwijs. Maar als ik kijk naar wat InnoVET en Agoria, de ene iets explicieter, de andere iets implicieter, zeggen over bijvoorbeeld duaal leren, laat me dan toe een beetje kritischer te staan tegenover de stelling dat dit op termijn de alleen-zaligmakende weg zou zijn voor het arbeidsmarktgericht onderwijs, hoewel ik persoonlijk het duaal leren een bijzonder waardevolle weg vind die we alle kansen moeten geven in het onderwijs – ik heb dat ook gezegd bij de bespreking van het decreet, en ik denk dat de meeste fracties het daarover eens waren. Ik wil enerzijds pleiten voor meer openheid van het onderwijs ten aanzien van het bedrijfsleven en het industrieel leven, en anderzijds toch ook een pleidooi willen houden opdat de industrie en de organisaties die ze vertegenwoordigt soms wat meer empathie zouden hebben voor het zeer specifieke van het onderwijsveld.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, dit interessante onderzoek is op zich heel belangrijk, maar we kenden de noodzaak van de uitwisseling tussen industrie en scholen eigenlijk al. Ik ben dan ook heel blij dat deze Vlaamse Regering middelen heeft vrijgemaakt voor de didactische uitrusting van tso- en bso-scholen. Dat is een eerste stap, die we nog verder moeten uitbreiden.

Maar ik heb toch twee concrete issues met betrekking tot het InnoVET-onderzoek, en in het verlengde ervan.

Een eerste is om de leerkrachten die in het tso en bso vooral de praktijkvakken en technische vakken geven – en dus de aansluiting vormen met de industrie – ook maximaal contact te laten hebben met die industrie. We hebben ooit die stages gehad. Dat was niet echt een groot succes want het probleem was dat de leerkracht bergen werk had om alles in te halen wanneer hij terugkwam. Dus gingen weinig mensen er op in. Die periode was ook iets te kort. We moeten daar uitkijken naar een ruimere uitwisseling, waarbij de leerkracht niet heel de tijd denkt aan de bergen werk die er gaan liggen als hij terugkomt.

De andere richting is wat ik de zij-instroom noem, maar dat is een te omvattend begrip. We trekken ook effectief mensen aan vanuit de industrie naar de school, zodat zij ook van dichtbij de leerlingen, het leerlingenprofiel, de context van de school en dergelijke meer ervaren. We zitten daar natuurlijk met de realiteit dat als we op loon gaan vergelijken, het niet altijd zo evident is om dat te doen.

Minister, als er transitiefondsen of andere fondsen zijn, moeten we daar ook over kunnen spreken. Recente gesprekken in het kader van STEM hebben aangegeven dat er ook bij VOKA wel bereidheid is om te bekijken hoe we dat kunnen realiseren. Zij-instroom is nog een ander verhaal, ik noem dat inputstroom. We moeten die naar voren brengen en zo die uitwisseling op poten zetten. Vergaderen is één zaak, maar het doen en het zien langs weerszijden is veel belangrijker en veel efficiënter, denk ik.

De voorzitter: De heer Bogovic heeft het woord.

Franco Bogovic (Open Vld): We zien vandaag dat de kloof tussen de bedrijfs-wereld en het onderwijs nog altijd bestaat – er is al op gealludeerd door een aantal

collega's. Die samenwerking moet nog altijd op gang getrokken worden. Minister, in die optiek is natuurlijk de uitgestoken hand van Agoria – die u aanvaardt, zoals u duidelijk stelt – een heel goed signaal, en is het nu ook zaak de scholen en de koepels mee te krijgen in dat verhaal. Heel veel individuele scholen staan er al voor te springen. Het gaat ook een belangrijke uitdaging zijn om ervoor te zorgen dat de koepels dat mee gaan ondersteunen en mee vooruit gaan duwen.

Dit is een bemerking, niet echt een vraag.

Inzake digitalisering en levenslang leren is het goed dat we scholen gaan begeleiden met een transitiefonds, om dat te financieren en om daar doelstellingen op te zetten om vooruit te gaan.

Uit een studie van Samsung, een mogelijke actieve stakeholder inzake digitalisering, blijkt dat leerkrachten eigenlijk niet goed weten hoe ze ermee moeten omgaan, dat ze de tijd niet krijgen om dat te doen, en dat een buddysysteem nodig is. Het is echt belangrijk om in te zetten op het voorstel van Agoria en dat zo praktisch mogelijk te maken.

De stap naar digitalisering is één zaak. Als we digitaal gaan, zal die evolutie nog sneller gaan dan die eerste stap. Dat zien we algemeen met de digitale omwenteling van internet en alles wat er nog zit aan te komen: één keer de stap gezet, begint het eigenlijk en dan is er een constante evolutie. De vraag is dan ook hoe we – los van een transitieplan – blijvend kunnen inzetten op het bijstellen van de digitale skills. Moet er naast het transitiefonds niet ook iets breders zijn dat blijft inzetten op levenslang leren?

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u voor de aanvullingen en de grote interesse.

Mevrouw Meuleman, uw vraag is zeer eigentijds. Ik stel aan het einde van deze legislatuur vast dat er in de voorbije jaren heel wat meer openheid gekomen is van de scholen naar de bedrijven en omgekeerd. De hele weg die we afgelegd hebben rond duaal leren is daar niet vreemd aan.

Niet langer geleden dan gisteren bezocht ik een bedrijf dat net is ingestapt in het duaal leren. Vorig jaar hebben ze voor het eerst een klassenraad mogen meemaken en ze waren echt onder de indruk van de zorg die op de school werd besteed aan de evaluatie van leerlingen. Ze dachten altijd dat dat iets heel abstracts was, maar het was juist heel concreet en er werd met hen rekening gehouden. Omgekeerd was de school onder de indruk van de coaching en begeleiding van jongeren die een diploma secundair onderwijs behalen op de werkvloer.

Het slopen van de muren tussen het onderwijs en het bedrijfsleven is een taak die minister Muyters en ikzelf op ons hebben genomen bij het begin van de legislatuur. Als we dat vertrouwen niet groter maken, kunnen we het traject Agoria zelfs niet lopen.

Daarmee kom ik bij de opmerking van de heer De Meyer. Onbekend is absoluut onbemind. Er moet meer openheid komen, wederzijds. Ik versta uw kritische kanttekeningen, mijnheer De Meyer, maar als er vertrouwen is en iedereen kent de rol van de andere, als het bedrijfsleven aanvaardt dat de school ook persoonlijkheidsontwikkeling is en als de scholen aanvaarden dat de reële bedrijfswereld een positieve bijdrage kan leveren tot de persoonlijkheid en de beroepskennis van jongeren, zijn we al een hele bank vooruit.

Aan de andere kant, immers, is er niets ergers dan een papa die met zoon of dochter naar een technische school gaat om zijn kind daar een opleiding te laten volgen, en daar vaststelt dat er niets veranderd is sinds zijn eigen schooljaren.

Zeker op technische campussen is de evolutie spectaculair. De wereld heeft niet stilgestaan. Je moet een context zoeken waarin scholen meekunnen in al die evoluties, dat is niet zo evident.

Vandaar mijn grote interesse in het traject van Agoria. Mijnheer De Meyer, we moeten toch wel oppassen dat niet geraakt wordt aan de kerntaak van de scholen. Toch zal het niet anders kunnen in de toekomst dan dat die realiteit meer binnenkomt.

Mevrouw Meuleman, hoe kunnen we zorgen voor een goede ondersteuning van de leerkrachten? Ik weet dat het stagesysteem niet altijd even succesvol is. Aan de andere kant: kortere stages en meer modaliteiten bieden wel kans op succes. We moeten bekijken in welke context dat wel kan lukken.

Bedrijven, mevrouw Meuleman, voelen zich niet altijd aangesproken, dat klopt. U hebt daarin gelijk. Ik betwijfel of we daar financiële incentives voor nodig hebben. We leven in tijden van grote arbeidskrapte, men snakt naar goedopgeleide jongeren. De interesse van de bedrijven in wat er op school gebeurt en geleerd wordt, is bijzonder groot. De Vlaamse Regering heeft hiertegenover wel een incentive geplaatst: wie meer investeert, moet een fiscaal voordeel krijgen onder een of andere vorm. We zijn nog niet zo ver, maar dat is de reden waarom wij dat in de arbeidsdealpakketten gestopt hadden.

Mijnheer Daniëls, het project 'Ondernemers voor de Klas' bestaat al. Ik heb wel oor naar uw vraag. Het enige wat ik niet wens, is dat de indruk zou worden gewekt dat iedereen voor de klas kan staan. We hervormen onze lerarenopleiding, we leggen de lat hoger om leraar te worden. Het is van belang dat iedereen die lesgeeft of op de school komt, goed geschoold is. Dat is niet noodzakelijk in strijd met wat u zegt. Het hangt ervan af welke rol men geeft aan de persoon die in de klas komt. Ik zie wel dat er vanuit het bedrijfsleven interesse voor bestaat. Daar zijn al bevragingen rond gebeurd. De interesse voor 'Ondernemers voor de Klas' is zeer groot. Het gaat om enkele uren voor een klas staan. Ik ben zeker bereid om die piste te onderzoeken, zo lang het niet over een 'vervangleraar' gaat. We moeten het snijpunt daar goed kennen.

Mijnheer Bogovic, wat u zegt over de koepels en het net: dat zit wel goed.

In het kader van duaal leren is er heel intens overleg tussen het bedrijfsleven en onze onderwijsverstrekkers. Ze hebben elkaar ook een beetje beter leren kennen, ook nu de laatste knopen zelfs doorgehakt zijn inzake de verlofstelsels in duaal leren. Je voelt dus dat er wel interesse komt. Je voelt ook dat men elkaar nodig heeft. Als we eigentijds beroeps- en technisch onderwijs willen geven aan onze leerlingen, moeten we de realiteit van de werkvloer meenemen. We hebben gewoon geen andere keuze dan die openheid aan de dag te leggen.

U hebt absoluut een punt dat het niet alleen gaat over techniek maar ook over digitalisering. Zoals ik u woensdag in de plenaire vergadering heb gezegd, zijn we nu ook voor het eerst innovaties aan het zoeken die we kunnen binnenbrengen in de klas om de leerkrachten werk uit handen te nemen, waardoor ze andere dingen kunnen doen. Ik ben ervan overtuigd dat wij wat dat betreft inderdaad in een grote verandering van tijdperk zitten. Het grote voordeel is ook dat kleine ontwikkelingen soms enorme resultaten kunnen hebben. Ik heb gisterenavond nog gemerkt dat ook onze grote telecomoperatoren interesse beginnen te vertonen om zich tot de scholen richten, om te bekijken hoe ze ervoor kunnen zorgen dat die technologie gemakkelijker binnenkomt in de scholen.

Het is nu dus een kwestie van de juiste mensen bij elkaar te brengen, de vinger aan de pols te houden en te onderzoeken hoe we het plan Agoria of het plan

Accent – het moet niet helemaal hetzelfde zijn – in de volgende legislatuur kunnen verankeren binnen de context van onderwijs.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik denk dat dat inderdaad een van de zaken is waarop absoluut ingezet zal moeten worden in de volgende legislatuur. Ik ben er ook niet van overtuigd dat financiële incentives voor bedrijven het enige zaligmakende zijn om samen te werken met scholen. Ik denk dat de 'win' veel meer zal zitten in de arbeidskrachten, die dan beschikbaar zullen zijn.

Ik vind het ook wel mooi aan de communicatie van Agoria dat ze benadrukken dat er ook vooral ingezet moet worden op een aantal zachte vaardigheden. Technologie betekent niet altijd dat je mensen moet voorbereiden op de arbeidsmarkt via het aanleren van zeer specifieke vaardigheden, maar ook via onder andere teamwerk, creativiteit, zelflerend vermogen en ook gelijke kansen. Dat zijn een aantal accenten die ze zeer duidelijk leggen. Ik denk dat we dat zeker met twee handen moeten aannemen en erop moeten inspelen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over de opvolging van het toelatingsexamen arts/tandarts en het intrafederaal overleg over het aantal studenten dat de opleiding tot arts aanvangt – 289 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Koen Daniëls aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het toelatingsexamen arts en tandarts en afstemming met de artsquota – 308 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, sinds ook in de Franse Gemeenschap een ingangsexamen arts/tandarts is ingevoerd voor de studies geneeskunde, leek het of daarmee uitvoering werd gegeven aan de afspraken binnen de Federale Regering in verband met de aantallen studenten geneeskunde.

Via een persmededeling op 28 april 2017 van mevrouw De Block, federaal minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid – op dat moment was ze enkel voor die bevoegdheden bevoegd – werd bekendgemaakt dat vanaf 2024 gewerkt zal worden met een algemeen Belgisch quotum voor artsen, dat dan op basis van een berekening door het Rekenhof verdeeld wordt over de gemeenschappen. Afwijkingen die de voorbije jaren zijn ontstaan aan Franstalige zijde zouden worden weggewerkt door een correctie, en er zou een handhavingsmechanisme komen dat ervoor zorgt dat de gemeenschappen deze quota naleven.

Op de commissievergadering van 25 oktober jongstleden hadden we het over de vaststelling dat aan de Franstalige opleidingen tot arts in ons land nu wel dubbel zoveel studenten beginnen dan er beschikbare RIZIV-nummers zijn. De minister bevestigde dat er inderdaad 1138 kandidaten geslaagd waren voor de toelatingsproef voor arts, terwijl het geplande contingent voor de Franse Gemeenschap na compensatie op 505 kandidaten ligt. Er zou overleg volgen op een vergadering met Waals minister Marcourt op 14 november.

Ik heb daarom de volgende vragen, minister.

Wat is het resultaat van het overleg van 14 november met minister Marcourt, minister van Hoger Onderwijs in de Franse Gemeenschapsregering?

Hoe zal men eraan werken om de aantallen beginnende studenten aan de artsenopleidingen in de verschillende landsdelen correct af te stemmen op het aantal beschikbare RIZIV-nummers?

Welk handhavingmechanisme zal worden gehanteerd om te garanderen dat de gemeenschappen zich houden aan de mogelijke quota nu en in de toekomst?

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, de never ending story van het toelatings-examen arts/tandarts: er zijn in deze commissie twee parlementsleden die daar stevast op terugkomen, ook vandaag.

Tijdens de commissievergadering van 25 oktober jongstleden deelden we in deze commissie Onderwijs naar aanleiding van mijn vraag om uitleg inzake de aanpak van het toelatingsexamens arts/tandarts in de Franse Gemeenschap gezamenlijk de verontwaardiging over de gevolgen van die toelatingsproef geneeskunde in de Franse Gemeenschap. Voor de volledigheid schets ik kort de problematiek nog even. In april dit jaar legde de federale ministerraad de artsenquota vast voor het jaar 2024, het jaar waarin de eerste artsen afstuderen die vorig jaar aan hun opleiding begonnen zijn. Voor Vlaanderen gaat het om 859 plaatsen, voor de Franse Gemeenschap om 586. Omdat er in de voorbije jaren te veel artsen zijn afgestudeerd bij onze zuiderburen, wordt dit aantal verlaagd tot 505. Dat is de zogenaamde 'lissage', die gecompenseerd wordt. Nu blijkt echter dat er in de Franse Gemeenschap dit academiejaar dubbel zoveel studenten – meer dan 1000 – de studies zullen aanvatten dan er aan de slag kunnen gaan na het afstuderen. Een ongeziene en onverantwoorde meerkost voor de maatschappij én een teleurstelling voor de betrokken studenten die hun beroep uiteindelijk niet zullen kunnen uitoefenen.

Ik verwijs er nog even naar, collega's, dat dat ook het probleem was in het verleden. Toen werden er toch telkens, met de mantel der liefde, RIZIV-nummers uitgedeeld, omdat er gezegd werd: 'Dat kan nu toch niet? Die hebben zo lang gestudeerd, en nu zouden die het beroep niet kunnen uitoefenen?'

Een klein aantal meer dan er RIZIV-nummers zijn, dat is te verantwoorden doordat studenten soms van studierichting veranderen. Maar dubbel zoveel, dat kan op geen enkele manier verantwoord worden. Wij vrezen dan ook dat zich in 2024 hetzelfde probleem zal voordoen als in alle voorgaande jaren.

Minister, u gaf tijdens de commissievergadering aan dat u op 14 november een gesprek over deze problematiek zou hebben met minister Marcourt van de Franse Gemeenschap. Ten tweede gaf u ook aan dat er betreffende de subquota momenteel gesprekken lopen tussen de onderwijsadministratie en het Agentschap Zorg. Naar aanleiding van uw antwoord hebben we getracht een voorstel van resolutie op te maken om u bij uw overleg met minister Marcourt te ondersteunen vanuit het Vlaams Parlement, maar jammer genoeg is dat voorstel van resolutie niet geland.

Minister, heeft het overleg met minister Marcourt plaatsgevonden op 14 november? Zo ja, wat was de uitkomst daarvan? Zal er worden ingegrepen op de procedure? Zo neen, waarom niet en wanneer staat het overleg dan gepland?

Wat is de stand van zaken betreffende de subquota? Wat zijn de gevolgen van het overleg en de subquota voor de Vlaamse opleidingen? Ik heb het dan niet

over de stijging die u recent hebt aangekondigd. Dat is een ander verhaal. Het gaat specifiek over de totale quota en het feit dat men in de Franse Gemeenschap dubbel zo veel mensen toelaat.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, u weet dat deze problematiek mij ten zeerste bekommert.

Het overleg heeft plaatsgevonden op 14 november, zoals aangekondigd. Ons kabinet heeft nog eens verduidelijkt dat de federale afspraken belangrijk zijn en dat ze moeten worden nageleefd – hetzelfde dus wat ik hier in de commissie al had gezegd en wat ik ook per brief heb overgemaakt.

Het kabinet-Marcourt wees erop dat ze op vraag van de federale overheid een toegang tot de artsenopleiding georganiseerd hebben, maar daarbij vertraging opliepen door studenten die beroep aantekenden bij de Raad van State. Ik heb aangeboden om gebruik te maken van onze expertise op dat vlak, zodat experts hun ervaringen kunnen uitwisselen. Dat is eigenlijk het voortzetten van een traject dat we vorig jaar gestart zijn: in 2017 zijn twee medewerkers van de Académie de Recherche et d'Enseignement Supérieur (ARES) naar Brussel gekomen om te zien hoe de organisatie van het Vlaamse toelatingsexamen arts en tandarts verliep. Sindsdien zijn er nog geregeld contacten geweest om verdere praktische informatie uit te wisselen.

Het afstemmen van de aantallen startende studenten op het aantal beschikbare RIZIV-nummers gebeurt in Vlaanderen door middel van het toelatingsexamen en, sinds vorig jaar, de numerus fixus, het vastgelegde aantal studenten. De uitgebreide toelichting bij hoe we tot de startquota kwamen, kunt u vinden in de memorie van toelichting van 8 december 2017 bij het wijzigingsdecreet van de codex. Het federale contingent voor Vlaanderen wordt daarbij als uitgangspunt gebruikt. De meest recente KB's daarover stellen 928 artsen en 136 tandartsen voorop. Wij hebben op basis daarvan de Vlaamse startquota berekend.

Vorige vrijdag, collega Daniëls, hebben we als Vlaamse Regering de principiële goedkeuring gegeven aan de startquota voor volgend jaar. Het zijn er een klein beetje meer, namelijk 1153 studenten geneeskunde en 147 studenten tandheelkunde. Ons startquotum ligt hoger dan het federale contingent omdat we onder meer rekening houden met de uitval van studenten. Zowel tussen toelatingsexamen en inschrijvingen, als tijdens de bachelor- en masteropleiding, en na de masteropleiding, beslissen studenten soms om te stoppen. De uitval wordt bij ons berekend op basis van de effectieve uitvalcijfers van de voorbije jaren. We hebben in Vlaanderen ook een langere traditie in het organiseren van een toelatingsexamen dan de Franse Gemeenschap. Het eerste toelatingsexamen dateert bij ons van 1996. Wij willen niet dat jongeren na jarenlange studies niet de kans krijgen om het beroep van arts of tandarts uit te oefenen omdat er onvoldoende RIZIV-nummers zouden zijn.

Op zich, collega's, heeft wat er in de Franse Gemeenschap gebeurt geen impact op onze aanpak omdat de manier waarop de contingenten zullen worden berekend voor een heel aantal jaren vastligt, alsook het pakket. In Wallonië is men zich daar nu over aan het buigen. Het overleg met minister Marcourt heeft dus geen effect op onze Vlaamse opleidingen. Wij gaan gewoon door met het vernieuwde systeem.

De subquota kunnen een impact hebben op het aantal afgestudeerde masters die in een vervolgopleiding willen instappen, maar ook hier wijzigt er niet veel aan de praktijk zoals we ze vandaag kennen: het is de bedoeling dat elke masterstudent ook in een specialisatie kan starten.

Wat de subquota betreft, collega Daniëls, is men vanuit Welzijn aan het werken aan een decretaal kader. Er zal ook een Vlaamse commissie voor de planning van het medisch aanbod opgericht worden, dat de Vlaamse Regering zal adviseren. Men is nu die specifieke modaliteiten aan het uitwerken.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Belangrijk is natuurlijk de correcte naleving van de afgesproken quota enerzijds, en anderzijds dat men studenten geen lange periode laat studeren, om hen daarna het beroep waarvoor zij gestudeerd hebben niet te kunnen laten uitoefenen. Dat wekt niet alleen grote teleurstelling op, maar het is ook een onverantwoorde maatschappelijke kost. Vanuit die vraagstelling blijven we dit thema opvolgen. Maar ik begrijp, minister, dat de afspraken die er nu zijn en het gesprek dat u daarover gehad hebt, voorlopig geruststellend zijn.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Bedankt voor uw toelichting, minister.

Dat die quota er zijn, moet natuurlijk ook gezien worden in het licht van de kost van onze ziekteverzekering. Als er te veel artsen zijn, en men heeft geen werk... We werken nog altijd met prestatiegeneeskunde. Die mensen werken ook voor hun boterham. Dat kan men hun niet kwalijk nemen. Maar ik zie wel, in de balans van dit land op het vlak van de ziekteverrekening, een scheeftekening naar de Franse Gemeenschap, waarbij een van de verklaringen net het aantal artsen per aantal inwoners is. In dat kader lijkt het mij belangrijk, minister, of dit thema aangehaald is op het Overlegcomité, waar we een bindende afspraak hebben dat de keuze van de Franse Gemeenschap om dubbel zoveel studenten toe te laten tot de opleiding dan er RIZIV-nummers zijn in 2024, op geen enkele manier aanleiding kan geven tot het uitbreiden van het aantal RIZIV-nummers voor de Franse Gemeenschap.

Ik heb nog een bijkomende vraag, in het licht van de opleiding zelf. We hebben daar een opsplitsing. De gemeenschappen erkennen het stageplan van de kandidaat-arts in opleiding. De federale overheid doet de erkenningsnormen voor de artsen-specialisten, de stagediensten en de stagemeesters en de erkenning van de stagediensten en de stagemeesters. Blijkbaar duurt het doorzenden van de zaken van de Vlaamse Gemeenschap naar de federale overheid anderhalf jaar, waardoor er in de financiering van die opleiding iets misloopt. Misschien is dat ook iets waarover op het Overlegcomité kan worden afgestemd. Ofwel sturen wij het als Vlaanderen sneller door.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Meyer, ik ben voorzichtig positief. Er zijn contingenten vastgelegd. Die kunnen natuurlijk jaar na jaar wijzigen, maar er zijn duidelijke afspraken gemaakt in de tijd. Ik hoop dat die afspraken zullen blijven bestaan, het is ook in het belang van de uitgavenbeheersing in onze gezondheidszorg. Er is heel lang gediscussieerd over hoe die 'lissage' al dan niet zou worden toegepast. Dus wat dat betreft, kan ik maar verwijzen naar de afspraken en de wet zoals die goedgekeurd is.

Collega's, jullie bezorgdheid is ook mijn bezorgdheid. Ik heb dat hier ook in antwoord op een eerdere vraag gezegd: wij zijn de goede leerlingen van de klas, maar er is geen haar op mijn hoofd dat eraan denkt om, omwille van het al of niet respecteren van onze vrienden van de Franse Gemeenschap, geen sluitend systeem te maken. Ik zal de regels bij ons niet versoepelen, omdat het echt in het belang is van de gezondheidszorg. Collega Daniëls, uw laatste opmerking was dat als je meer dokters hebt, zij ook wel prestaties moeten leveren. Dat is

natuurlijk de reden waarom we de instroom beperken. Het is heel belangrijk dat we dat blijven doen. Ik ga er dus van uit dat iedereen zich er consequent aan zal houden. Er is trouwens ook informeel contact geweest met het kabinet van collega De Block, en dat is ook haar zorg. Maar het is nu ook aan haar om er mee voor te zorgen dat iedereen zijn verantwoordelijkheden ter zake neemt.

Mijnheer Daniëls, uw opmerking over de stagediensten en het doorsturen van het dossier kan ik nu niet beantwoorden omdat ik niet precies kan inschatten of het klopt wat u zegt, maar ik stel voor dat ik u een aanvullend schriftelijk antwoord bezorg of dat u een schriftelijke vraag stelt.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik heb daarnet gezegd dat uw antwoord voorlopig geruststellend is. Er is de bevoegdheid Onderwijs maar daarnaast is er ook de bevoegdheid Welzijn en zijn er de bevoegdheden van de federale minister van Volksgezondheid. Alle details van wat minister Marcourt heeft gezegd, kennen wij uiteraard niet.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik ben blij dat dit van nabij wordt opgevolgd, ook vanuit de Vlaamse Regering. Het is misschien niet oninteressant om dit nog eens formeel op het Overlegcomité te agenderen.

Minister Hilde Crevits: Op 19 december is er Overlegcomité. De eerste agenda is binnen. Dit staat er voorlopig niet op maar ik zal de ontwikkelingen van de volgende dagen nauwgezet opvolgen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het leerlingenvervoer
– 318 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Jo De Ro aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het jaarverslag 2017-2018 van het Kinderrechtencommissariaat, meer bepaald wat het leerlingenvervoer betreft
– 329 (2018-2019)

VRAAG OM UITLEG van Ingeborg De Meulemeester aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het criterium reistijd bij het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs
– 342 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, het feit dat drie collega's een vraag in dezelfde strekking hebben ingediend, bewijst dat het jaarverslag van de kinderrechtencommissaris en veel getuigenissen van ouders de vinger op een zere wonde leggen, namelijk het leerlingenvervoer voor leerlingen buitengewoon onderwijs.

Op 17 juni 2015 keurde de Vlaamse Regering een conceptnota goed om een efficiënt leerlingenvervoer te ontwikkelen, afgestemd op de noden van de leerlingen.

Sinds 2017 werden in Roeselare en Leuven pilootprojecten uitgerold, die tot op vandaag zijn verlengd.

Uit het jaarverslag van het Kinderrechtencommissariaat blijkt dat een hervorming noodzakelijk blijft. 550 leerlingen in Vlaanderen zitten dagelijks langer dan drie tot vier uur op de bus, enkel en alleen van en naar school. De klachten over de beperking van de vrije schoolkeuze, de verplaatsingen die uiteraard veel te lang duren, de pedagogische kwaliteit van de busbegeleiders en het probleem van de niet-rechthebbenden blijven binnenkomen.

De huidige wetgeving laat niet toe dat een leerling naar een school gaat die wat verder van zijn of haar woning ligt, ook al speelt die beter in op de noden van het kind. Ook de continuïteit van de opleiding dreigt zo te worden gehypothekeerd. Als ouders verhuizen, is bovendien de kans groot dat het kind van school moet veranderen.

Voor de lange reistijden liggen onder vuur in het rapport. In de media lazen we het verhaal van jonge kinderen die dagelijks vier uur onderweg zijn om de lessen te kunnen volgen. Het Kinderrechtencommissariaat stelt dan ook voor om de reistijden te beperken tot maximaal 120 minuten heen en terug per dag.

Minister, kunt u een, eventueel tussentijdse, evaluatie geven van de pilootprojecten in Leuven en Roeselare?

Wanneer komt er een einde aan de proefperiode en zullen de nieuwe regels voor alle scholen in voege gaan?

Bent u van plan om de verzuchtingen van ouders en leerlingen serieus te nemen en volgens de aanbeveling van het Kinderrechtencommissariaat de reistijden te verminderen naar maximaal 120 minuten per dag, en dat zo nodig decretaal te verankeren?

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Op woensdag 21 november werd het jaarverslag 2017-2018 van het Kinderrechtencommissariaat voorgesteld. Een van de aandachtspunten uit dit verslag betrof het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs. Elke leerling heeft recht op gratis vervoer naar de dichtstbijzijnde school van het net van de vrije keuze die het type of de opleidingsvorm aanbiedt. Dit systeem is aan herziening toe, wat ook door de Vlaamse overheid door middel van de conceptnota van 17 juli 2015 is erkend.

Twee pilootprojecten zijn op 1 maart 2017 uitgerold, in de gebieden Leuven-Heverlee en Roeselare-Hooglede-Ingelmunster-Izegem. Daarbij worden een aantal van de principes, zoals dat van de dichtstbijzijnde school, verlaten. We hebben het daar in deze commissie al eerder over gehad.

Dit neemt niet weg dat het huidige systeem enkele problemen kent. Zo stelt het Kinderrechtencommissariaat dat dagelijks 550 leerlingen met verschillende beperkingen de bus nemen op weg naar hun school. Sommigen zijn zeer lang onderweg, tot ruim drie uur heen en terug met uitschieters boven drie uur. Daarover verschenen verschillende berichten in de pers en in een reactie stelt de kinderrechtencommissaris voor om te werken met kleinere bussen of om het aantal stopplaatsen te verminderen. In dat geval kunnen ouders gebruik maken van een centraal op- en afhaalpunt.

Minister, acht u het mogelijk om op korte termijn een oplossing te vinden? Zal daartoe overleg plaatsvinden met de inrichtende machten en met minister Weyts, bevoegd voor Mobiliteit?

In de beleidsbrief Onderwijs 2017-2018 wordt er melding gemaakt van de evaluatie van de pilootprojecten in samenwerking met een expertenpanel. Kan dit verder worden toegelicht? Wat leren de proefprojecten ons alvast over de duur van de busritten?

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): In het buitengewoon onderwijs bestaat het recht op gratis leerlingenvervoer voor elke leerling wanneer die de dichtstbijzijnde school met het gepaste type en opleidingsaanbod van het net van eigen keuze bezoekt. Dat concept is verouderd. Daarom keurde de Vlaamse Regering in juli 2017 een conceptnota goed om een meer structurele oplossing te vinden voor het leerlingenvervoer. Het vervoerssysteem dat vorm krijgt op basis van dit afstandscriterium heeft steeds vaker te kampen met lange reistijden voor de leerlingen uit het buitengewoon onderwijs. De conceptnota werkt onder andere een alternatief uit voor het criterium afstand voor het leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs om de reistijd van leerlingen te kunnen reduceren. Het vernieuwde concept wordt uitgetest in twee pilootgebieden, Leuven en Roeselare, en loopt nog tot eind juni 2019.

Het Kinderrechtencommissariaat stelt in zijn jaarverslag 2017-2018 dat er veel meldingen binnenkomen over de lange busritten voor kinderen in het buitengewoon onderwijs. Elke dag zitten 550 leerlingen in Vlaanderen langer dan drie uur op de schoolbus. Het Kinderrechtencommissariaat pleit er dan ook voor om een maximumduur van twee uur per dag in te schrijven. Kinderen zouden 's ochtends of 's avonds niet langer dan een uur onderweg mogen zijn, met uitzondering van kinderen die maandag van heel ver naar een residentiële setting gebracht worden en op vrijdag terug naar huis gaan.

In de regio Roeselare, waar het proefproject loopt, is de omslag al gemaakt en willen ze niet meer terug naar het oude systeem.

De resultaten van de pilootprojecten zullen eind maart 2019 worden samengebracht in een onderzoeksrapport en worden overhandigd aan u en aan minister Weyts, waarna een evaluatie volgt.

Minister, hoe evolueren de meldingen die u binnenkrijgt over een te lange reistijd voor leerlingen buitengewoon onderwijs doorheen de jaren?

Op welke manier wordt het criterium reistijd opgenomen in beide pilootprojecten? Hoe evalueert u die?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik neem de verzuchtingen van ouders en leerlingen over de reistijd zeer ernstig. Kinderen zitten inderdaad vaak te lang op de bus in niet altijd even comfortabele omstandigheden. De meldingen over een te lange reistijd zijn niet nieuw. Vijf jaar geleden zat ik aan de andere kant van het spectrum toen ik minister van Mobiliteit was en dus bevoegd voor de bussen. Dit is dus een gedeelde bevoegdheid met minister Weyts. De ene moet zorgen dat er voldoende bussen zijn en de andere dat er begeleiding is op de bus. Onze zorgen zijn dus dezelfde.

Het leerlingenvervoer moet noodzakelijkerwijze worden georganiseerd tijdens de spitsuren, waardoor de reistijd sterk beïnvloed wordt door de verkeerscongestie. De voorbije jaren is de verkeerscongestie enkel toegenomen, zeker in grootstedelijke gebieden. Daardoor stijgt de reistijd van de leerlingen navenant, met als gevolg dat de meldingen over een te lange reistijd de voorbije jaren nog zijn toegenomen, zeker in de grootstedelijke gebieden. Dat is de reden waarom ik in

samenwerking met minister Weyts op basis van wetenschappelijk onderzoek het nieuwe concept leerlingenvervoer heb uitgewerkt.

Het is de bedoeling om de busritten korter te maken en het vervoer meer aan te passen aan de noden van de leerlingen.

Het concept is vastgelegd in de conceptnota betreffende leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs. Enkele belangrijke principes zijn decentralisatie, multimodaal vervoer, lokale organisatie en uitbouw van buitenschoolse opvang.

Binnen het nieuwe concept leerlingenvervoer wordt het recht op leerlingenvervoer lokaal bepaald, waarbij getracht wordt alternatieven te ontwikkelen voor het criterium afstand tot de dichtste school die rekening houden met de zorgnoden van de leerlingen, want daar knelt soms ook het schoentje. Het begrip reistijd is een van de uitgeteste mogelijkheden binnen het pilootproject. Die tijd zou in de toekomst doorslaggevend kunnen zijn.

In het pilootgebied Leuven werd in het schooljaar 2017-2018 reistijd gebruikt als criterium, in plaats van afstand. Dat is een groot verschil: 2 kilometer in een congestiegebied is iets helemaal anders dan 2 kilometer in Torhout. Dit leidde tot een ritduurverlenging, bijna een verdubbeling, voor de kinderen op het collectief leerlingenvervoer in dit pilootgebied. Er zijn dus enorme effecten als je tijd gaat laten spelen in plaats van kilometers. Door het loslaten van het criterium afstand tot de dichtste school kwamen kinderen van een stuk verder. Waar het bepalend was hoever je van de school woont, is het nu hoeveel tijd je nodig hebt. De ene geraakt er al sneller dan de ander. De theoretische reistijd, zoals berekend door De Lijn, bleek te verschillen van de effectieve reistijd in de praktijk omwille van de fileproblematiek, eenrichtingsstraten, enzovoort. Die reistijd bleek dan ook volstrekt onbetrouwbaar te zijn. Dit leidde ertoe dat de toepassing van het criterium reistijd stopgezet is en dat er tijdelijk werd teruggегrepen naar het criterium afstand. Het pilootgebied Leuven wil evenwel actief werk maken van het zoeken naar een nieuw criterium, omdat men afstand ook niet goed vindt. De grote congestieproblematiek heeft er dus toe geleid dat men gezegd heeft dat reistijd geen betrouwbaar criterium is.

In het pilootgebied Roeselare-Hooglede-Izegem-Ingelmunster wordt voor het buitengewoon secundair onderwijs afstand volledig losgelaten en wordt gewerkt met criteria omtrent zelfredzaamheid. Directie en een lokale werkgroep beoordelen of een kind voldoende zelfredzaam is om zich te verplaatsen met een fietspoule of met openbaar vervoer, of dat de jongere in kwestie het collectieve leerlingenvervoer nodig heeft. Dat is niet zo makkelijk te objectiveren, maar we zijn nieuwe formules aan het testen.

Binnen de pilootgebieden kan door de lokale bepaling van het recht op vervoer flexibel omgegaan worden met de nood aan vervoer van leerlingen, maar hét nieuwe criterium is nog niet uitgeklaard. Men onderzoekt dus of dat bepalend kan zijn.

Maar dat de ritduur korter moet, staat als een paal boven water. In het huidige pilootproject lijkt dat ook te lukken. Het is nog niet gelukt om dit voor alle kinderen terug te brengen naar 120 minuten. Een maximale ritduur van 120 minuten zou een rit betekenen van maximaal een uurtje 's ochtends en maximaal een uurtje 's avonds. Maar men zit altijd in de spits. Er zijn een aantal variabelen die de buschauffeur en de busbegeleider niet zelf in de hand hebben: fileproblematiek, kinderen die moeten wachten tot de ouders thuis zijn alvorens ze binnen kunnen, conflicten tussen kinderen, op- en afstappen van kinderen met een zware zorgnood. Er zijn dus variabelen waar de mensen niet altijd grip op hebben.

Het pilootproject in Leuven en Roeselare-Ingelmunster-Izegem-Hooglede loopt ondertussen twee schooljaren. In het kader van het decreet betreffende de

organisatie van de tijdelijke projecten hebben we in 2017 een expertenpanel aangesteld. We nemen die problematiek echt zeer au sérieux. Dit expertenpanel moet het pilootproject evalueren. Het evaluatieonderzoek zal gebeuren door Mobilab van de Thomas More-Hogeschool voor het kwalitatieve luik en door de Universiteit Hasselt voor het kwantitatieve luik. Die experts bekijken dus de vooruitgang van het lopende onderzoek.

Het evaluatieonderzoek moet leiden tot een rapport dat een antwoord zal geven op de centrale vraag: hoe wordt het model in praktijk gebracht en ervaren? De doelstelling is: bepalen wat het effect op beperkte schaal is van de uitwerking van de centrale principes van het nieuwe concept, en ook bepalen of je dat orgaan kunt gaan implementeren, en of je afhankelijk van de regio een eigen aanpak moet hebben.

Het eindrapport zal een antwoord formuleren op de centrale vraag vanuit een verkeerskundig, onderwijskundig en organisatorisch oogpunt. Ik wacht op dat eindrapport alvorens definitieve uitspraken te doen.

Ik wil wel meegeven dat het pilootproject ons in beide gebieden ontzettend veel heeft geleerd en aan het leren is. Zo blijkt bijvoorbeeld het werken met centrale opstapplaatsen een sterke tijdswinst op te leveren. Dit is ook zo voor het gebruik van een minimumperimeter, bijvoorbeeld 1,5 kilometer voor lager onderwijs en 4 kilometer voor secundair onderwijs, en een maximumperimeter van 35 kilometer voor de toegang tot het collectieve leerlingenvervoer. De mogelijkheid tot kinderopvang is in beide pilootgebieden ook aanwezig, in samenwerking met lokale partners. Dat is voor veel kinderen een kwalitatievere oplossing dan het collectieve leerlingenvervoer.

De toepassing van het nieuwe concept vereist evenwel een mind shift van zowel ouders, leerlingen als schoolpersoneel, maar na twee schooljaren merken de coördinatoren die het pilootproject begeleiden dat de betrokken partijen het voordeel inzien van deze nieuwe aanpak. Ik weet dat de commissieagenda zwaar is, collega's, maar mocht er in de komende maanden nog een gaatje zijn, zou het misschien niet oninteressant zijn dat degenen die in die pilootprojecten werken – we hebben die nu ook een beetje uitgebreid – hier komen getuigen over de vooruitgang die ze boeken. Ik vind het wel interessant wat men aan het doen is.

Maar het zijn dus nog voorlopige, informele conclusies op basis van de ervaringen van de pilootcoördinatoren en deelnemende directies. Het is echter wel interessant, zeker als je ermee begaan bent.

Het evaluatierapport van het expertenpanel zal in maart of april bezorgd worden – dat is natuurlijk vrij laat in de legislatuur. Ik ben uiteraard zeker bereid om hier – ervoor of erna, afhankelijk van jullie – daarover van gedachten te wisselen.

We werken in dit pilootproject met de meest kwetsbare doelgroepen in het onderwijs. Daarom is het belangrijk om niet over een nacht ijs te gaan en een weldoordacht, duidelijk nieuw concept te ontwikkelen alvorens dat Vlaanderen-breed uit te rollen.

Het pilootproject eindigt in juni 2019. Ondertussen ontwikkelen zich ook nieuwe uitdagingen, zoals de nieuwe organisatie van het openbaar vervoer op basis van het concept basisbereikbaarheid, dat minister Ben Weyts aan het uitwerken is. Dit zou dan impliceren dat het leerlingenvervoer binnen het openbaar vervoer op maat in de toekomst door de vervoerregioraad georganiseerd zal moeten worden.

Het pilootproject is door mezelf en minister Weyts verlengd, waarbij in de regio Roeselare ook de scholen in de stad Torhout en de gemeente Moorslede op hun uitdrukkelijke vraag worden toegevoegd en bovendien ook een derde pilootregio

in een grootstedelijk gebied zal worden toegevoegd. De keuze voor deze derde regio zal worden gemaakt na overleg met de scholen en lokale besturen van de vervoerregio's Gent en Antwerpen. Er is dus ruimte voor nog een extra project.

De verlenging en de uitbreiding van het pilootproject werd door de Vlaamse Regering op 30 november 2018 principiële goedgekeurd. Het besluit van de Vlaamse Regering wordt momenteel ter advies voorgelegd aan de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) en de Raad van State. Het is de bedoeling dat er dan een bekrachtigingsdecreet komt in ons Vlaams Parlement.

De Vlaanderenbrede uitrol wordt voorzien voor het schooljaar 2022-2023. Dat veronderstelt dat het concept basisbereikbaarheid op 1 januari 2021 op het terrein van start zou moeten gaan. Maar ook dat is natuurlijk nog work in progress.

De pilootcoördinatoren van Leuven en Roeselare krijgen steeds vaker de vraag van naburige scholen of scholen uit de scholengemeenschap om de lessen die zij al hebben geleerd te delen. Zo kunnen scholen op korte termijn toch trachten een antwoord te bieden op de zorgen omtrent het leerlingenvervoer en kunnen zij zich voorbereiden op de Vlaanderenbrede uitrol. Om aan deze vraag tegemoet te komen, zal in het voorjaar een infodag georganiseerd worden voor alle geïnteresseerde directies buitengewoon onderwijs.

Ik weet dat ik hier nog geen harde deadline van 120 minuten heb kunnen neerzetten, maar we zijn volop aan het werken om te zoeken hoe we het beter kunnen doen en hoe we tot een model kunnen komen dat comfortabeler is, zeker voor de jongeren die nu soms urenlang op de bus zitten, elke schooldag van de week.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, u geeft terecht aan bezorgd te zijn over deze problematiek, die inderdaad niet zo evident is omdat de schoolkeuze, zorg op maat en de tijd dat mensen onderweg zijn met elkaar moeten worden verzoend. U monitort dit van heel nabij. Dat is positief. We moeten de twee proefprojecten de kans geven om heel onderbouwde aanbevelingen te doen. We kunnen vanuit de commissie het engagement nemen – en u spreekt dat niet tegen – om een maximale reistijd te garanderen voor elk kind. Dat klopt, en verder is er maatwerk nodig.

Ik heb nog concrete vragen. Blijkbaar is het Kinderrechtencommissariaat vertegenwoordigd in de klankbordgroep leerlingenvervoer. In het verslag las ik dat die klankbordgroep niet meer is samengekomen sinds juni 2017. Er is dus toch wel al heel lang geen feedback meer gegeven. Hoe komt dat?

Welk criterium gaan we hanteren om de maximale reistijd te bepalen? Is dat de afstand tot de school? Zelfredzaamheid? Of nog iets anders? Zelf staan we daar voor open.

Nog een punt is de voor- en naschoolse opvang. Ik denk dat daar effectief nog heel wat ruimte is voor verbetering. U geeft dat zelf ook aan. Hoe denkt u eventueel zowel voor de financiering als voor de kwaliteit van die opvang extra inspanningen te doen? Heel veel ouders zijn best bereid om de kinderen aan de school op te pikken, maar de werkdagen en werkuren zijn daar niet altijd op afgestemd. Misschien is daar nog wel een ander spoor nodig om deze problematiek op te lossen.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, u drukt het zeer goed uit: in sommige regio's is afstand inderdaad geen goed criterium meer. Mijn stad, Vilvoorde, is in oppervlakte niet zo groot. Steden als Geel en Mol hebben veel minder inwoners, maar de afstanden zijn veel groter. Om van de ene kant van Vilvoorde naar de andere kant te geraken, zeker in de ochtend- en avondspits, is men veel langer onderweg dan het intuïtieve gevoel van afstand kan weergeven. Het is heel belangrijk om daar rekening mee te houden. *(Opmerkingen van Kris Van Dijck)*

Het zijn vooral die mensen die niet in de buurt van hun werk komen wonen, mijnheer van Dijck, en die zich vanuit de Kempen verplaatsen en massaal sluiptwegen gebruiken waardoor die kindjes lang op de bus zitten. Ik zal u verder geen verwijten maken in deze politiek polariserende tijden.

Ik vind het goed dat de kinderrechtencommissaris nog eens aandacht heeft besteed aan deze – misschien niet zo grote – groep kinderen. De situatie is voor veel van die jongeren, die met de beste zorgen worden opgevangen in het buitengewoon onderwijs, gedurende de hele dag, onverdraaglijk. Zij moeten 's morgens en 's avonds een echte martelgang ondergaan, ondanks de goede zorgen van buschauffeurs en -begeleiders.

Ik ben ontzettend benieuwd naar de ervaringen van de twee proefprojecten. In de regeling van de werkzaamheden moeten we daar zeker tijd voor maken. Ik zou dat wel eens aan de praktijk willen toetsen. Waarom gaan we met de commissie niet eens in de oude situatie mee met de bus? Waarom gaan we de proefprojecten niet bezoeken om te zien hoe dat op het terrein gebeurt?

Ik wil een brugje maken naar alternatieven. Er zijn landen waar er voor de buitenkant van onderwijszones voor het gewone en buitengewone onderwijs gebruik wordt gemaakt van privaat vervoer in plaats van bussen. Ik denk aan initiatieven zoals Uber. Ik denk aan gesubsidieerde vormen van vervoer zoals de diensten voor aangepast vervoer. Men zou daarvan gebruik kunnen maken. Ze hebben misschien zelfs nog een overcapaciteit in de ochtend- of avondspits. Men zou gebruik kunnen maken van vrijwilligers die worden vergoed. We moeten alles aanwenden om de trajectremmers te bekijken.

U hebt het zelf als minister van Mobiliteit ongetwijfeld ook gezien. Sommige adressen van kinderen maken het traject eindeloos voor de anderen. Als we de kinderen die van de verste of de moeilijkste plek komen – het is niet altijd de afstand die telt maar ook de bereikbaarheid – er uithalen, kan dat voor iedereen een verbetering betekenen. Soms kan het op een alternatieve manier vervoeren van één of twee kinderen voor iedereen vooruitgang betekenen. Kunnen we daar op een alternatieve manier aan werken?

Volgens de vorige minister zou het M-decreet ook een impact hebben op het leerlingenvervoer. Het feit dat er minder leerlingen in het buitengewoon onderwijs zouden zitten, dat staat letterlijk in de annalen van dit parlement, zou impact hebben op het leerlingenvervoer. Het u daar al zicht op?

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoorden. Ik sluit mij aan bij die laatste opmerking van de heer De Ro, ouders zoeken inderdaad steeds naar oplossingen. Hebt u zicht op het gebruik van alternatieve vervoersmodi in die proefprojecten? Men zou inderdaad bijvoorbeeld vrijwilligers kunnen laten rijden, en kinderen naar school laten brengen met speciaal vervoer, onder meer voor mensen in een rolwagen, die niet zomaar in een gewone bus kunnen. Gebeurt dat ook?

Waarschijnlijk krijgt u tussendoor toch wel voorlopige resultaten. Gaat u daar nu al mee aan de slag? Of wacht u tot het eindrapport er is om verder te gaan met de uitrol?

De grootstedelijke context, bijvoorbeeld in Antwerpen of Gent, moeten we zeker meenemen in het proefproject. Hebt u een idee welke concrete stappen er reeds worden gezet? Wordt het Antwerpen of Gent? Of weet u dat nog niet?

Bent u van plan om een kader op te stellen voor het leerlingenvervoer, zodat op het veld de krijtlijnen duidelijk zijn voor iedereen? Dat is ook belangrijk.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het thema is bijzonder belangrijk. De zorg die door de drie vraagstellers werd geformuleerd en die ook uit het antwoord van de minister blijkt, is een zeer belangrijke zorg. Mijn fractie sluit zich daar graag bij aan.

Minister, u wees er terzijde eventjes op, en terecht, dat minister Weyts bevoegd is voor De Lijn. De busbegeleiding is uw bevoegdheid. Een ander, niet onbelangrijk thema dat hiermee verband houdt, is natuurlijk de vrije keuze. Dit grondwettelijk recht mogen we hier niet vergeten.

Er is me nog iets niet volledig duidelijk in verband met die Vlaanderenbrede uitrol. Wanneer zal die gebeuren en zal dit effectief grote gevolgen hebben voor een kortere reistijd?

Het concept basisbereikbaarheid, en u hebt er ook naar verwezen, valt onder de bevoegdheid van minister Weyts. In welke mate speelt dit hier een rol voor het moment dat die brede uitrol zal gebeuren?

Er is niet onmiddellijk gesproken over de kostprijs per leerling in de proefprojecten. Kostprijs mag ook geen rem zijn. Misschien is het wel nuttig dat we daar ook zicht op krijgen, want de vraag naar alternatieven zal mogelijks nog belangrijker worden als we de kostprijs kennen. Het zou kunnen dat de alternatieven soelaas kunnen bieden.

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, ik heb het nagevraagd bij mijn kabinet. Er zou nog een klankbordgroep samengekomen zijn voor de voorstelling van het rapport van de kinderrechtencommissaris, namelijk op 4 oktober. Voor alle zekerheid zal ik het toch nog eens checken, maar dit zou moeten kloppen. Ik denk niet dat er grote problemen zijn. Maar ik neem uw vraag au sérieux.

Caroline Gennez (sp.a): Hier staat letterlijk: de klankbordgroep kwam niet meer samen tussen juni 2017 en oktober 2018.

Minister Hilde Crevits: Op 4 oktober, dus voor het rapport, zijn ze samengekomen.

Caroline Gennez (sp.a): Ik geloof u uiteraard. Dat is wel op het randje. Wat is er daar dan gezegd?

Minister Hilde Crevits: Ik zal vragen of er daarvan een verslag bestaat. Mocht dat er zijn, en het is publiek, dan voeg ik dat als bijlage bij het antwoord. Dat is misschien een geruststelling voor u. Ik heb geen verborgen agenda. Ik sta voor volledige transparantie.

Dan zal ik antwoorden op de vragen over dat pilootproject en de opvang. Waarom denkt men aan opvang? Om de eenvoudige reden dat je een keuze moet maken. Als er bijvoorbeeld een grote spits is, wat is dan de beste keuze? In kwalitatieve opvang voorzien voor de jongeren of de jongeren een uur of anderhalf uur op de bus zetten in de spits? Dat zijn keuzes die ik niet kan maken als minister vanuit Brussel, maar die beter gemaakt worden op de plaats waar men dat vervoer op maat moet organiseren. De voorzitter zei daarnet: 'Je kunt op een uur te voet door Vilvoorde, maar je kunt niet op een uur Ieper dwarsen, omdat dat zo uitgestrekt is.' Dat is waar. Dat is ook weer een bewijs dat je, als je dat op maat wilt organiseren, daarvoor op lokaal niveau de hefboomen moet hebben. Die opvang kan dus soms tot zeer goede resultaten leiden. Als er een heel moeilijke spits is, kan een uurtje wachten ervoor zorgen dat de leerlingen sneller thuis zijn. Als veel ouders nog niet thuis zijn, kan het voorzien in kwalitatieve opvang ervoor zorgen dat de kinderen in goede omstandigheden blijven en dus niet

moeten wachten en dat de chauffeur ook geen tijd verliest omdat de ouders nog niet thuis zijn. Dan is dat ook een oplossing.

Algemeen moet ik wel zeggen, collega's, dat die busbegeleiders en chauffeurs een standbeeld verdienen. Dat is heel bijzonder werk, die busbegeleiding van kinderen uit het buitengewoon onderwijs, die vaak de meest uiteenlopende noden hebben. Je moet ook een zevende zintuig hebben om dat te doen. We moeten er dus echt voor zorgen dat dat kwalitatief kan gebeuren en dat kilometers die niet noodzakelijk gereden moeten worden, niet gereden worden.

Lokaal op maat werken, heeft dat effecten? Ja. Ik geef een voorbeeld. In een van onze pilootprojecten werd op een bepaald moment een busrit in twee gesplitst omdat er enkele leerlingen van Woluwe kwamen, waardoor alle kinderen veel langer op de bus moesten zitten. Men heeft dus gewoon een extra bus ingezet, wat een spectaculaire impact had op de reistijd. Dat moet dus op maat bekeken worden. Wat in project A werkt, werkt niet noodzakelijk in project B.

Of het Gent of Antwerpen wordt, collega De Meulemeester, wordt volgend voorjaar beslist. Er is overleg met scholen en lokale besturen. Het gaat echter om de vervoerregio's Gent en Antwerpen en niet om de stad Antwerpen en de stad Gent. Het kan dus zelfs gaan tot in de Kempen of tot in het Meetjesland.

Hoe komt het dat bijvoorbeeld Torhout in het pilootproject zit? Toen het pilootproject aangekondigd werd, was er twijfel bij Torhout of ze er wel of niet zouden instappen. Je moet ook nagaan vanwaar die kinderen komen en hoe efficiënt het is. Nu, na twee jaar, ziet men dat men wel winst kan boeken en dat het een meerwaarde kan zijn om de scholen van Torhout erbij te nemen. Ze kunnen zich efficiënter organiseren. Ik merk dat men expertise aan het opdoen is ter zake. Dat is een goede zaak. Maar het zal dus altijd een lokale werkgroep zijn die de opvang organiseert.

Collega De Ro, ik dacht dat u het was die zei dat er minder kinderen in het buitengewoon onderwijs zitten. Ik heb dat ook gelezen. Het zou me niet verbazen mochten er ook zulke uitspraken van mezelf te vinden zijn uit de vorige legislatuur, maar dat is dan een pure berekening. Ik ben er niet zeker van, ik heb het niet nagekeken. Ik wil hier ook voor verzachtende omstandigheden pleiten voor de vorige minister, die daarover uitspraken gedaan heeft. Die daling van het aantal kinderen heeft eigenlijk weinig tot geen effect om de eenvoudige reden dat de afstand en de congestie wel blijven bestaan. Op macroniveau bekeken, zou dat een effect moeten hebben, maar op microniveau bekeken is dat veel minder het geval. Laat het me zo zeggen: de verhoging van de filezwaarte heeft een veel grotere impact dan het gedaalde aantal kinderen. Het is wel zo dat het aantal kinderen wat verminderd is, maar dat is niet spectaculair voelbaar.

Collega De Meyer, u had nog een vraag over de basisbereikbaarheid, over dat decreet van collega Weyts. Het ene heeft natuurlijk een impact op het andere. Die cadans loopt gelijk. Het nieuwe concept, dat nog uitgewerkt moet worden, gaat, denk ik, in in het schooljaar 2022-2023. We bouwen daarvoor verder op het decreet basisbereikbaarheid, dat in werking zou moeten treden op 1 januari 2021. Daarin wordt een onderscheid gemaakt tussen drie netten, namelijk het kernnet, het aanvullend net en het vervoer op maat. Het is natuurlijk de bedoeling om daarop te bouwen, om dat een beetje in elkaar te schuiven. Als die eerste puzzel niet gelegd kan worden, zal dat een impact hebben op de tweede puzzel. Dat is de logica zelf. Maar de pilootprojecten blijven wel lopen en er komen er nog extra bij. Afhankelijk van de keuzes die nu gemaakt worden, zullen we dan bekijken hoe snel dat kan gaan. Dus ja, het is altijd de bedoeling geweest van de regering om dat mooi in elkaar te haken en om het vervoer op maat van leerlingen in te schuiven in de nieuwe keuzes die gemaakt worden rond mobiliteit en de drie niveaus. Dat is de logica. Dat is de timing die nu gehanteerd wordt.

Ik denk dat ik daarmee de voornaamste vragen beantwoord heb.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Dank u voor uw uitgebreide antwoord, minister. Ik kijk nog uit naar het verslag van de klankbordgroep, om wat meer up-to-date te blijven. Ik denk dat het goed is dat we met zijn allen een maximumduur willen plakken op de tijd dat leerlingen onderweg zijn. Ik denk ook dat het belangrijk is om de organisatie van de voor- en naschoolse opvang in het buitengewoon onderwijs effectief mee te nemen in dit verhaal, om zo toch alle kinderen de nodige rust en comfort te bieden, ook als ze naar het buitengewoon onderwijs gaan.

De voorzitter: De heer De Ro heeft het woord.

Jo De Ro (Open Vld): Minister, ik wil benadrukken dat voor onze fractie die grotere inbreng, die grotere vrijheid voor de lokale inrichtende machten en directies bij de organisatie van het busvervoer en/of de opvang na de schooluren, heel belangrijk is. Alleen hoop ik dat we daarbij niet stoten op een al te rigide houding van andere gesprekspartners, zoals bijvoorbeeld de vakorganisaties, die niet altijd staan te springen voor het inzetten van leerkrachten bij naschoolse of voor-schoolse opvang. Integendeel, vaak vallen ze terug op oude geschriften en afspraken tussen hun voor-voor-voor-voor-voorgangers in de vakorganisaties, waardoor zelfs leerkrachten die bereid zijn om mee te werken, vaak ontmoedigd worden door andere collega's, die zich daar dan weer op beroepen.

De voorzitter: Mevrouw De Meulemeester heeft het woord.

Ingeborg De Meulemeester (N-VA): Minister, dank u voor uw antwoorden. Leerlingenvervoer in het buitengewoon onderwijs is maatwerk en elk kind verdient de beste oplossing. Ik heb uit uw antwoord begrepen dat u hier volmondig achter staat.

De voorzitter: Met deze wijze conclusies kunnen we afsluiten.

Minister Hilde Crevits: Ik weet dat ik eigenlijk niet meer mag antwoorden, maar ik wil toch nog zeggen dat ik rekening zal houden met de opmerking van collega De Ro. U weet dat er geen zwarte lijst bestaat van dingen die men niet mag doen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over loden waterleidingen in schoolgebouwen – 340 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Toen op de commissievergadering van 2 juli 2015 mijn vraag om uitleg behandeld werd over loden waterleidingen op scholen, bleek dat het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) geen detailgegevens had over de aanwezigheid van loden waterleidingen in scholen, maar dat er wel een verkorte procedure mogelijk is voor subsidies voor infrastructuurwerken die bedoeld zijn om deze leidingen te vernieuwen. Het is immers maar al te duidelijk dat water uit loden leidingen, zeker na een periode van stilstand, niet zonder meer als drinkwater kan worden gebruikt. Het gezondheidsrisico, specifiek voor jongere kinderen, is bekend.

Ondertussen zijn er nog steeds scholen met loden waterleidingen. Het werd nog aangehaald op de plenaire zitting van 21 november 2018. Een tiental scholen

heeft in het voorbije jaar nog een verbod gekregen om nog kraantjeswater te gebruiken als drinkwater voor leerlingen en personeel.

Ik wil graag vernemen, minister, welke beleidsmaatregelen overwogen worden om in alle scholen veilig en gezond drinkwater te garanderen. Hoeveel AGION-subsidiedossiers werden de laatste vijf jaren behandeld waar de vervanging van loden leidingen deel van uitmaakte? En welke concrete beleidsmaatregelen wilt u nemen om de scholen die nu nog loden leidingen hebben, er effectief toe aan te zetten die zo snel mogelijk volledig te vervangen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega De Meyer, het siert u dat de staat en kwaliteit van het schoolpatrimonium een van uw favoriete beleidsthema's is.

Dankzij de inhaalbeweging inzake scholenbouw proberen we er samen met AGION, het gemeenschapsonderwijs (GO!) en de lokale schoolbesturen voor te zorgen dat in deze legislatuur honderden volledig nieuwe schoolgebouwen het levenslicht zien en dat er duizenden schoolbouwprojecten zijn uitgevoerd met het oog op de renovatie en modernisering van verouderde schoolgebouwen. Morgen, op woensdag 12 december, zal de raad van bestuur van AGION voor tientallen miljoenen subsidieaanvragen en schoolbouwdossiers in het officieel en vrij gesubsidieerd onderwijs goedkeuren, onder andere ook een hele reeks bouwprojecten met het oog op energiebesparing en energie-efficiëntie in oudere gebouwen.

Wat de problematiek van de loden leidingen betreft, geeft AGION aan niet over detailcijfers te beschikken over waar en wanneer er precies loden waterleidingen in schoolgebouwen worden vervangen. In de AGION-subsidieaanvragen wordt geen gedetailleerd onderscheid gemaakt naargelang de concrete aard van de werken. De verschillende schoolbouwprojecten worden wel opgesplitst op het vlak van type bouwprogramma en de specifieke onderwijsbestemming. Ik wijs er ook op dat de schoolbesturen vaak een groter subsidiedossier indienen voor een combinatie van verschillende soorten verbouwingswerken tegelijk, waardoor het onmogelijk is om één bepaald type van werken specifiek te onderscheiden. Er worden bijvoorbeeld nieuwe ramen, een nieuw dak en nieuw sanitair geplaatst bij de renovatie van een verouderd schoolblok.

U vroeg welke beleidsmaatregelen ik wil nemen. Dat is moeilijk omdat scholen van het vrij gesubsidieerd onderwijs zowel voor nieuwbouw- als voor verbouwingswerken aan sanitaire installaties prioritair gebruik kunnen maken van een specifieke verkorte procedure voor werken aan het sanitair, waardoor ze versneld AGION-subsidies kunnen ontvangen. Van 2014 tot en met 2018 ging het om 591 subsidiedossiers om sanitair te vernieuwen, goed voor een subsidiebedrag van 69,5 miljoen euro en een totale investeringskost van bijna 107 miljoen euro. Die uitzonderingsprocedure voor sanitair wordt vaak gebruikt, waaruit we mogen afleiden dat bij dergelijke renovatie of nieuwbouw van sanitaire installaties de loden waterleidingen systematisch verwijderd en vervangen worden.

Daarnaast is er nog een optie. Als er een plotse en onvoorzienbare noodsituatie zou ontstaan, bestaat ook nog de uitzonderingsprocedure voor werken na overmacht, maar dan moet het echt om overmacht gaan, een plotse onvoorziene gebeurtenis. Dat valt uiteraard minder vaak voor.

Ik verwijs ook nog naar de website van AGION, waar heel wat relevante informatie terug te vinden is over de problematiek van de loden leidingen en over het Vlaams Actieplan 'Loodpreventie in drinkwater'.

Tot slot kan ik u ook meegeven dat AGION de vraag naar 'aanwezigheid van loden waterleidingen en plannen om die te verwijderen' heeft opgenomen in de

digitale enquête inzake de Schoolgebouwenmonitor 2018. De digitale enquête over de staat en de kwaliteit van de schoolgebouwen loopt nog volop. Het gaat om een vrijwillige en geanonimiseerde enquête. Ik verwacht dat veel schoolbesturen die enquête zullen invullen. De concrete enquêteresultaten verwachten we midden 2019, als de Schoolgebouwenmonitor 2018 definitief is en gepubliceerd zal worden.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, ik moet zeker niet meer overtuigd worden van de grote inspanningen die tijdens deze legislatuur gebeurd zijn op het vlak van schoolgebouwen, zowel voor renovatie als voor nieuwbouw. Dat is hoe dan ook baanbrekend werk. Gelukkig zijn er ook veel dossiers geweest in verband met sanitair. U hebt erop gewezen: 591 dossiers. Toch blijf ik heel bezorgd over alles wat loden waterleidingen betreft. Ik ben ervan overtuigd, samen met u, dat in veel scholen die problematiek de voorbije jaren is opgelost.

Maar ik vrees wel dat er een blijvende zorg is, zeker als ik kijk naar de cijfers van scholen waar men vorig jaar nog gezegd heeft dat het water niet als drinkwater mag worden gebruikt. U kunt dat als minister niet oplossen. Het is de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. Maar u kunt als minister wel blijven sensibiliseren en blijven stimuli geven, zodat schoolbesturen effectief hun verantwoordelijkheid opnemen. Dat signaal wou ik vandaag nog eens heel duidelijk meegeven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb maar één bijkomende vraag. Kennen we de limitatieve lijst van scholen krijgen waar we nog loden waterleidingen hebben? Als we zicht hebben op dat aantal, dan weten we ook wat en waar, en waar de prioriteiten zijn en dergelijke meer. Scholen moeten heel veel keuringsattesten voorleggen, bijvoorbeeld van elektriciteit, van de liften, van de gasinstallatie, de stookplaats en dergelijke meer. Ik wil bij deze een oproep doen. Als we niet zeker zijn dat we alle scholen hebben, kunnen we dan niet met de Watergroep of een andere organisatie een soort oproep doen waarbij scholen tegen een sterk verminderde prijs een analyse van hun water kunnen laten doen, zodat we met zekerheid weten of die scholen al dan niet loden leidingen hebben? Ten eerste is de kostprijs dan lager, en ten tweede hebben we dan een algemeen zicht op waar we staan in Vlaanderen. Tenzij we vandaag natuurlijk een volledig overzicht en een limitatieve lijst hebben.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Wij hebben geen limitatieve lijst. Ik doe al vijf jaar een inspanning om ons patrimonium überhaupt in beeld te krijgen. Er loopt nu een nieuwe bevraging bij de scholen om deel te nemen aan de Schoolgebouwenmonitor, waarbij een aantal vragen worden gesteld. Maar ik heb geen gedetailleerde lijst met de toestand van de leidingen in de scholen. Ik heb ook geen lijst met de toestand van de elektriciteit. Ik heb wel actieplannen en ik zorg ervoor dat scholen die prioritair gebruik wensen te maken van de procedure dat ook kunnen doen, maar ik moet natuurlijk voor een deel vertrouwen op de expertise van de scholen. Ik heb immers geen foto op elk moment van de toestand van het patrimonium. Het is al beter dan vijf jaar geleden, toen we zelfs geen aanzet hadden van een zicht op het patrimonium zelf.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Minister, de Schoolgebouwenmonitor is een grote vooruitgang maar bij de laatste bespreking heb ik gesuggereerd om bij de volgende

bevraging, die intussen bezig is, die loden waterleidingen mee in beeld te brengen. Naar aanleiding van deze vraag herhaal ik die suggestie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jenne De Potter aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over het verhogen van het aantal Erasmusstudenten – 344 (2018-2019)

Voorzitter: de heer Jan Durnez

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, op 25 januari van dit jaar organiseerde de Europese Commissie een Europese onderwijstop, die de basis moest leggen voor een zogenaamde Europese onderwijsruimte. Heel wat ministers van Onderwijs en onderwijsexperten namen deel aan deze conferentie. Een van de conclusies was dat er nood is aan een versterking van de Europese identiteit en ontwikkeling via onderwijs en cultuur, met een versteviging van het Erasmusprogramma als basis.

Het Erasmusprogramma, dat sinds zijn start jaar na jaar meer deelnemers aantrekt, stimuleert jaarlijks over heel Europa ongeveer 660.000 studenten om aan internationale mobiliteit te doen. De grootste groep daarvan, ongeveer de helft, bestaat uit studenten uit het hoger onderwijs. Daarnaast komt zo'n 15 procent van de deelnemers uit een beroepsopleiding en bestaat 20 procent uit docenten, leerkrachten en onderwijspersoneel.

Tien maanden na die Europese onderwijstop hebben de Europese onderwijsministers hun eerdere beloftes in een eerst reeks van concrete acties omgezet. In de marge van het overleg met uw Europese ambtgenoten liet u weten dat er een consensus was om het nieuwe Erasmus+-programma in de steigers te zetten, met als uitgangspunten: een substantiële stijging van het budget en een verhoogde focus op de internationale uitwisseling van leerkrachten, studenten algemeen secundair onderwijs en leerlingen uit het beroeps- en secundair onderwijs, en extra financiële steun voor kwetsbare jongeren.

Om die beoogde mobiliteitsstijging in het Europese onderwijsveld te verkrijgen, stelt de commissie voor om het budget voor Erasmus+ op te trekken tot 30 miljard euro. Daardoor kunnen 12 miljoen Europeanen in de periode 2021-2027 in het buitenland studeren en extra levenservaring opdoen. Dat is een verdubbeling van het huidige Erasmusbudget en een verdrievoudiging van het huidige aantal deelnemers aan het programma.

Voor Vlaanderen betekent dit dat gedurende die periode jaarlijks zo'n 30.000 deelnemers een buitenlandse ervaring zouden kunnen opdoen. Ook dat is een verdrievoudiging van het huidige aantal Vlaamse Erasmusdeelnemers.

Minister, welke budgettaire engagementen zijn al definitief genomen? Kunt u die verduidelijken?

Welke procedure moet nog worden doorlopen? Ik meen begrepen te hebben dat er nog een heel traject moet worden afgelegd.

Welke flankerende maatregelen zult u nemen om de beoogde verhoging van het aantal Erasmusstudenten tegen 2021 te bereiken?

Welke stappen zult u zetten om naast de verhoogde uitstroom een verhoogde instroom van Erasmusdeelnemers te faciliteren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Mijnheer De Potter, ik wil u in eerste instantie bedanken voor deze vraag omdat hij mij de mogelijkheid biedt om verslag uit te brengen van een belangrijk dossier, dat aan bod kwam op de Raad van Ministers van Onderwijs van de Europese Unie van 26 november.

In overeenstemming met de beurtrol is Vlaanderen dit en volgend semester woordvoerder voor België. Het akkoord van de Raad van Ministers van Onderwijs van 26 november 2018 voorziet in de aanneming van het voorstel van de commissie voor Erasmus+ voor de periode 2021-2027.

In de verordening staan de grote lijnen en principes van alle inhoudelijke aspecten voor het toekomstige Erasmus+-programma, behalve het budget en enkele andere horizontale aspecten die dus ook moeten worden geregeld voor andere programma's. Daarom spreken we officieel van de 'partiële algemene oriëntatie'.

Wat het budget betreft, heeft de commissie begin mei van dit jaar een initieel voorstel gedaan voor een nieuw meerjarig financieel kader (MFK). Binnen dit MFK stelt de commissie voor om de begroting voor Erasmus+ te verdubbelen tot ongeveer 30 miljard euro voor de nieuwe programmaperiode. Vlaanderen en België staan positief tegenover de forse versterking van het Erasmus+- programma.

Het finale budget voor Erasmus+ 2021-2027 is nog niet gekend waardoor er ook nog geen uitspraken kunnen worden gedaan over de bedragen die aan de afzonderlijke actielijnen zullen worden toegekend. Voor onderwijs zijn echter alle inhoudelijke aspecten van het toekomstige programma behandeld en goedgekeurd door de ministers. Nieuwe klemtonen hierin zijn onder andere meer aandacht voor technisch en beroepsonderwijs, verruiming van de doelgroep naar algemeen vormend onderwijs, maatregelen voor meer (ook financiële) inclusie, en stimuleren van samenwerking in het hoger onderwijs met de Europese universiteiten.

Vanuit België hebben we samen met een hele reeks lidstaten, op initiatief van Frankrijk, nog een bezwaar geopperd over de zogenaamde gedelegeerde handelingen waarbij volgens ons de commissie te veel de mogelijkheid krijgt om alleen beslissingen te nemen over bijvoorbeeld de indicatoren voor opvolging van de uitvoering van het programma.

De beslissing over de totale toekomstige begroting van de Europese Unie is een aangelegenheid van de Europese ministers van Financiën, maar uiteindelijk van de Europese Raad van staatshoofden en regeringsleiders. De onderhandelingsprocessen zijn lopende maar er kan ten vroegste een beslissing verwacht worden tegen april 2019.

Er zijn ook signalen dat een definitieve beslissing voor het najaar zou kunnen zijn, maar dat is op dit ogenblik nog niet duidelijk.

Eens het MFK is aangenomen, kan men binnen het Onderwijscomité verder debatteren over het budget dat men aan het nieuwe programma en aan de afzonderlijke actielijnen wil toekennen. Ondertussen bespreekt ook het Europees Parlement het voorstel van verordening voor Erasmus+. Het nieuwe programma moet in ieder geval ingaan met het school- en academiejaar 2021-2022.

Wat zijn nu de flankerende maatregelen? In het lopende Erasmus+-programma stijgt ieder jaar het EU-budget. Hierdoor kunnen we ook in Vlaanderen aan meer individuen kansen bieden om deel te nemen aan de mobiliteit. Dat blijkt ook uit de cijfers. Zo stijgt alleen al het aantal individuele deelnemers in het kader van leermobiliteit van 9853 in 2016 naar 11.194 in 2018. Dat is een toename van 1341 of van 14 procent.

Om de gelijke kansen voor de deelname van studenten uit het hoger onderwijs te bevorderen, kent Vlaanderen jaarlijks een extra budget van een half miljoen euro toe aan het nationaal agentschap van het Erasmus+-programma, de vzw Epos. Hiermee financieren we onder andere een verhoging van de mobiliteitsbeurzen voor beursstudenten.

Zodra het nieuwe programma voor 2021-2027 op punt staat en de budgetten gekend zijn, kunnen we in Vlaanderen bekijken in welke cofinanciering kan worden voorzien.

De commissie wil overigens met de verdubbeling van het budget een verdriedubbing realiseren van het aantal deelnemers. Dit kan onder andere door in te zetten op een ruimere doelgroep, kortere periodes in het buitenland en aangepaste financiële steun, bijvoorbeeld volgens socio-economische status (SES).

De instroom van Erasmusdeelnemers bedraagt nu ongeveer de helft van de uitstroom. Het zijn de studenten uit partnerinstellingen van de Vlaamse instellingen die beslissen in welke landen ze hun Erasmus+-studie of -stage willen doen. Daarbij is een adequaat aanbod van anderstalige opleidingen ook een basisvoorwaarde.

Dat uitstroom en instroom niet in evenwicht zijn, komt ook doordat onze onderwijsinstellingen zeer actief zijn en in verhouding veel studenten uitzenden – waardoor Vlaanderen ook een grotere return uit het programma haalt.

Om meer studenten aan te trekken uit de landen ook van buiten Europa, steunt het departement Onderwijs en Vorming de initiatieven van Study in Flanders die het Vlaamse hoger onderwijs promoten. Die promotie gebeurt door deel te nemen aan informatiebeurzen voor hoger onderwijs in het buitenland en door het geven van eigen toelagen voor inkomende studenten zoals de Master Mind Scholarships.

De voorzitter: De heer De Potter heeft het woord.

Jenne De Potter (CD&V): Minister, dank u voor het uitgebreide antwoord. Ik verwelkom in elk geval de voorstellen en intenties van de commissie, en ook uw positieve engagementen over dit Erasmus+-programma, toch wel een van de belangrijkste en meest succesvolle Europese programma's die we kennen. Ik deel de stelling van diegenen die zeggen dat we meer moeten investeren in het programma. Hoe meer er kan worden geïnvesteerd in internationale studentenmobiliteit, hoe beter dat ook is voor de studenten. Het staat niet alleen goed op het cv, het zorgt ook voor een grotere zelfstandigheid: men leert leven in een anderstalige context, men leert andere culturen kennen enzovoort.

Maar ik begrijp natuurlijk dat er nog een heel traject af te leggen is en dat we misschien in het voorjaar van volgend jaar gaan weten waar het budget zal landen. Dat zal uiteraard de belangrijkste oefening zijn, waarna we in Vlaanderen kunnen zien welke cofinanciering we daartegenover gaan stellen. Dus ik roep op om dit programma te blijven steunen en op een positieve manier naar Europa te communiceren dat wij dit een belangrijk programma vinden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.